

"हामीलाई पनि समावेश गर" परियोजना मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

"हामीलाई पनि समावेश गर" परियोजनामा राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ नेपाल र यसका सदस्य संस्थाहरूले के गरे ।

सरल भाषा माध्यम प्रतिवेदन: पहिलो प्रकाशन, २०८१

आभार

यो मूल्यांकन प्रतिवेदनलाई सरल भाषामा अरुणा पराजुली (नेपाली भाषामा) र जुली स्मिथले (अंग्रेजी भाषामा) चित्र राखेर तयार गर्नुभएको थियो । उहाँहरू २०२४ मा परियोजनाको मूल्यांकन टोलीका सदस्य पनि हुनुहुन्थ्यो ।

इजी टु रिडमा बनेको यो रिपोर्टलाई एनएफडीएनले बनाएको सरल भाषा सम्पादन समूह (Easy to Read Checking Group) का सदस्यहरू (शान्ति फुयाल, निश्चल केसी, सन्तोष जीसी र शशि बाबु पौडेल) ले मुकुन्द हरी दाहालको सहयोगमा जाच गरी स्वीकृत गर्नुभएको थियो ।

सरल भाषामा बनेको नेपाली र अंग्रेजी प्रतिवेदन राष्ट्रिय अपांग महासंघ नेपाल (NFDN) को वेबसाइटमा राखिएको छ ।

राष्ट्रिय अपाङ्ग
महासंघ नेपाल

यो परियोजनामा सरकारले अपाङ्गता भएका ब्यक्ति र
तिनका परिवारसँग मिलेर काम गर्ने अझ राम्रा तरिकाहरु
कस्ता हुन सक्छन भन्ने सम्बन्धमा काम गरियो ।

यो परियोजनामा सन २०१९ देखि २०२४ सम्म ५ वर्ष
काम गरिएको थियो ।

यसको उद्देश्य सदस्य संस्थाहरुलाई सरकारसँग खुलेर
आफ्ना सवालहरु भन्न सक्ने बनाउनु रहेको थियो ।

यसले सरकारलाई जिम्मेवार बनाउन पनि सहयोग गथ्र्यो ।

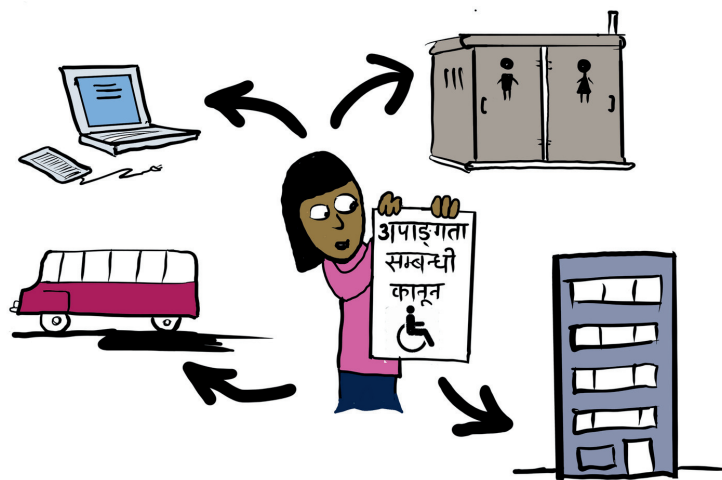
यो काम गर्न CBM बाट महासंघले बैठक खर्च, तलव,
यातायात, सरल भाषा पुस्तक विकास र प्रकाशन खर्चहरु
दिएको थियो ।

सन् २०२४ को जुलाईमा यस कामको उपलब्धी कस्तो थियो भनेर मुल्याङ्कन गरियो । मुल्याङ्कन भनेको कुनै पनि कामको उपलब्धि जाँच गर्ने तरिका हो । यस्तो मुल्याङ्कन परियोजना बारे जानकारी भएका ब्यक्तिहरुले गर्दछन् । यस्तो मुल्याङ्कनबाट:

- के कस्ता कामहरु गरियो ।
- के काम फरक तरिकाले गर्न सकिन्थ्यो ।
- अरु मानिसहरुले हाम्रो यस कामलाई कसरि हेरे ।
- भविष्यमा कसरी अझ राम्रो गरि काम गर्न सकिन्छ ।

भन्ने सुझावहरु प्राप्त भएका छन् ।

यस मुल्याङ्कनले के भनेको छ:

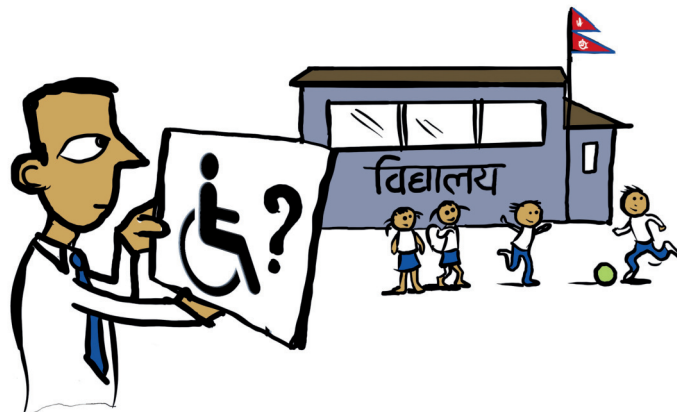
- महासंघले सरकारलाई अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरूसँग काम गर्न निकै राम्रा र उपयोगी तरिकाबाट वकालत गरेको पाईयो ।

यीनै वकालतका कारण:

- नेपाल सरकारले अपाङ्गता भएका ब्यक्ति सम्बन्धि राष्ट्रिय नीति बनाएको छ ।
- यस नीतिले तीनै तहका सरकारलाई अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरु समेतका लागि:
 - सहायता सेवा,
 - सरल भाषा माध्यम,
 - परिवार सहायता

प्रहरी कार्यालय, अदालत जस्ता सरकारी र सार्वजनिक ठाउँहरू सबैका लागि सजिला हुनु पर्ने जस्ता सवालहरूमा काम गर्न भनेको छ ।

यस्ता कानूनी ब्यावस्थाहरूले गर्दा:

- बिद्यालयहरूमा पहुँचयूक्त भौतिक संरचनामा काम भएको देखियो ।
- पहुँचयूक्त भौतिक संरचना भन्नाले सबैले प्रयोग गर्न सक्ने संरचना बुझिन्छ ।
- समावेशी शिक्षाका लागि कामहरू हुने गरेका देखियो ।

२०७८ सालमा नेपालमा जनगणना गरिएको थियो ।

नेपालमा हरेक १० वर्षमा जनगणना गर्ने गरिन्छ ।

जनगणना भनेको देश भित्र बस्ने सबैको घरमा गएर हरेक ब्यक्तिको बारेमा जानकारी लिनु हो ।

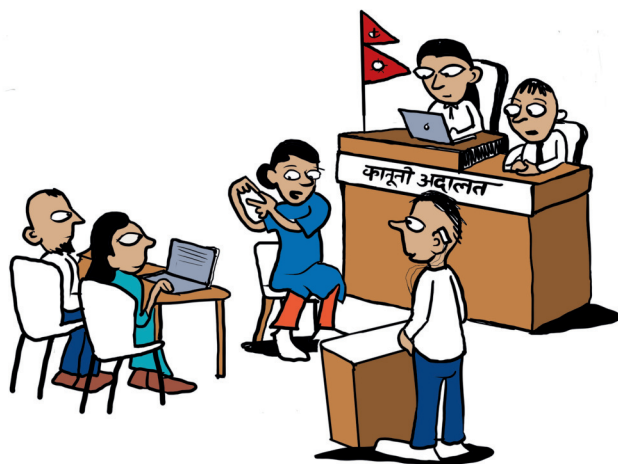
महासंघको वकालतले गर्दा यो जनगणनामा अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुको पनि राम्रो विवरण आएको पाईयो ।

प्रदेशहरुमा पनि अपाङ्गता भएका ब्यक्तिका संस्थाहरुले खुलेर आफ्ना सवालहरु सरकार समक्ष राख्ने गरेको पाईयो ।

अहिले प्रहरी र अदालतहरू पनि अपाङ्गताका
बारेमा सहयोगी र जानकारी रहेको पाईयो ।

अदालत तथा प्रहरीमा सहायता गर्ने ठाँउ,
सांकेतिक भाषा दोभाषे, सहयोगी ब्यक्ति,
सजिलो भाषामा बुझाउने सेवाहरु देखियो ।

अस्पताल तथा कतिपय सरकारी भवनहरूमा र्याम्प,
अपाङ्गतामैत्री सौचालय र संकेतहरू पाईयो ।

यस्ता कुराहरूले अपाङ्गता अपाङ्गता भएका
ब्यक्ति लगायत सबैको पहुँच बढाउने गरेको पाईयो ।

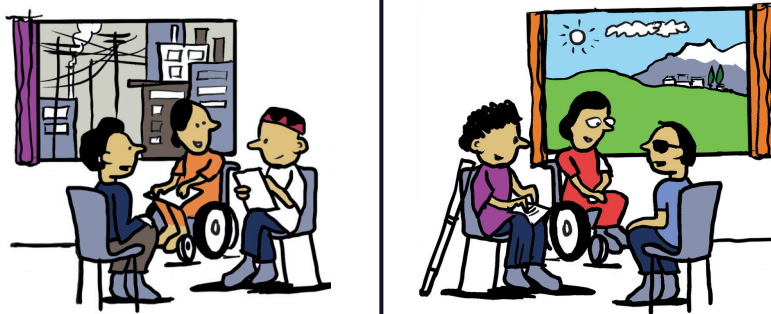
मुल्याङ्कनबाट बिगतमा भन्दा राम्रो देखिए पनि
कतिपय ठाँउहरूमा अझै धेरै काम गर्नु पर्ने
देखिएको छ ।

यसका लागि यो मुल्याङ्कनले सरकारले नीति
निर्माण देखि बजेट ब्यावस्था र नीति कार्यान्वयनमा
काम गर्नु पर्ने सुझाव गरेकोछ ।

यस मुल्याङ्कनले सरकारसँगको वकालतमा तल लेखिएका कुराका लागि महासंघको प्रसंशा गरेको छ ।

- सबै प्रकारका अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुका साथमा महिला र पुरुषको समान सहभागिताका लागि ।

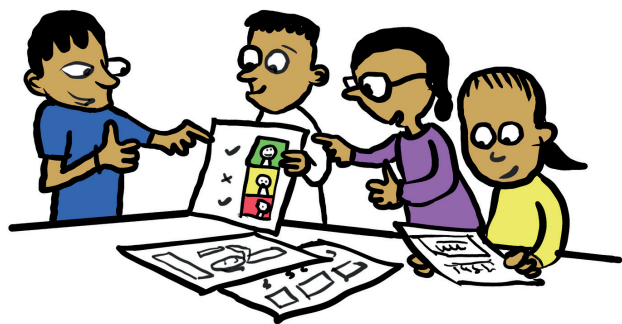

संघ र प्रदेशहरुमा अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुको सक्रिय सहभागिताको लागि ।

बौद्धिक अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुको स्ववकालत क्षमतामा भएको राम्रो परिवर्तनका लागि ।

- अपाङ्गता भएका स्ववकालतकर्ताहरु आफ्नो अधिकारका लागि निकै नै सचेत देखियो
- स्ववकालतकर्ताले आफ्नो जीवनमा राम्रो परिवर्तन गर्न सकेको उपलब्धीका लागि । (अभिभावकको सहयोगी भूमिकाका लागि)
- अभिभावकहरुले यस्ता कामहरु महासंघले गरिरहोस् भन्ने चाहेका छन् ।

सरल भाषा माध्यमका सामग्रीहरुको बिकासमा सजिलो बनाउन सकेको अवस्थाका लागि ।

यस कामका क्रममा महासंघले ३३ वटा अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुको संगठनलाई वकालत तथा सुशासनका लागि सहयोग पनि गरेको थियो । सुशासन भन्नाले नीति नियम अनुसार असल अभ्यासले सस्था चलाउने तरिका हो ।

यहि सहयोगका कारण:

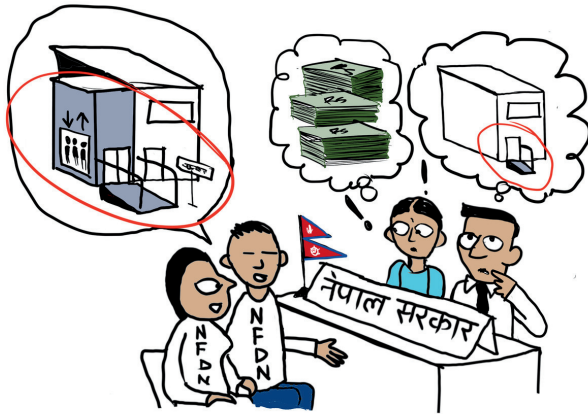
- अहिले ती संस्थाहरु सरकारसँग वकालत गर्न,
- अपाङ्गता अधिकारका लागि काम गर्न,
- अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुलाई आवश्यक पर्दा सहयोग गर्न सक्ने अवस्थामा रहेको पाईयो ।

राष्ट्रिय अपाङ्ग
महासंघ, नेपाल

यस मुल्याङ्कनले केहि कमजोरीहरु पनि पहिचान गरेर सल्लाह दिएको छ । जसमा:

- महासंघले यस परियोजनामा धेरै कामको जिम्मेवारी बोकेको देखियो ।
- यसले गर्दा काममा कठिनाई र राम्रोसँग काम गर्न असजिलो हुन सक्छ । यसमा ध्यान दिनुपर्छ ।

महासंघले सरल रुपमा आफ्ना सवालहरुको सूची बनाउनु पर्छ ।

जसले गर्दा सजिलै बुझ्न र के गर्नुपर्ने हो थाहा पाउन सजिलो हुनु पर्दछ ।

सरकारले गर्ने पर्ने कामको आधार सहितका मागहरु राख्न सक्नु पर्दछ ।

आधार सहित भन्नाले प्रमाणसहितका मागहरु हुन् ।

यस परियोजनाका काममा सबै खुसि भएको देखियो ।

यसका लागि CBM Australia र CBM Switzerland ले आर्थिक सहयोग गरेका थिए ।

NFDN र यसका सदस्य संस्थाहरूले यति राम्रो काम गर्न सफल भएकोमा खुसी मनाउनु पर्ने देखिन्छ ।

अंग्रेजी-नेपाली अनुवाद र सरल भाषा मस्यौदा:

सरल भाषा माध्यम सहजकर्ता: मुकुन्दहरि दाहाल

सम्पादन स्ववकालतकर्ता समुह: शान्ती फुँयाल, निश्चल के.सि., सन्तोष जिसि, शशीबाबु पौडेल

संयोजन: कुशल न्यौपाने, जलसा सापकोटा

डिजाइन: आशिष राई

